

Βραβεία σε βιβλιοθήκες και βιβλιοθηκονόμους στην Ισπανία

José Francisco Pérez Sánchez

Βιβλιοθήκη Χουάν Κάρλος Ονέτι του Ινστιτούτο Θερβάντες της Αθήνας

Διευθυντής Βιβλιοθήκης

bibate@cervantes.es

Μετάφραση: **Verónica Vaitsis-Guajardo**

Η απονομή ενός βραβείου σε μία βιβλιοθήκη αποτελεί πάντα ένα καλό νέο. Ένα βραβείο αναγνωρίζει, προσδίδει κύρος, δίνει αξία και μεγαλύτερη σπουδαιότητα στο έργο ενός επαγγελματία ή μιάς βιβλιοθήκης, ενώ παράλληλα δίνει αξία στο εν λόγω επάγγελμα, προσφέρει μεγαλύτερη δημόσια προβολή, ενισχύει την κοινωνική αναγνώριση του επαγγέλματος και τον ρόλο της βιβλιοθήκης προσφέροντας έναν κατάλογο με καλές πρακτικές που θα βοηθήσουν και τις υπόλοιπες βιβλιοθήκες στο έργο τους.

Μόνο για τους παραπάνω λόγους, το θέμα των βραβείων σε βιβλιοθήκες και βιβλιοθηκάρους θα μπορούσε να σταθεί από μόνο του και να τραβήξει την προσοχή της επαγγελματικής βιβλιογραφίας. Ωστόσο τα πράγματα δεν είναι έτσι, δεν καταφέραμε να βρούμε ούτε ένα άρθρο σε κανένα περιοδικό, μεταξύ των πιο κοινών πηγών σε επίπεδο Ισπανίας, που να διαχειρίζεται με συστηματικό περίπου τρόπο το θέμα που προτείνει το περιοδικό *Συnergasia* στο νέο τεύχος του. Σε έναν τομέα, όπως είναι ο δικός μας, όπου δεν είναι δύσκολο να βρεθούν διάφορες πηγές σχετικές με το επάγγελμα, αναγκαστήκαμε να στραφούμε σε άλλες εναλλακτικές πηγές (blogs, λίστες διανομής, δελτία τύπου, επίσημες προκηρύξεις, αποτελέσματα των εν λόγω προκηρύξεων, ιστοσελίδες και ενημερωτικά δελτία επαγγελματικών ενώσεων κ.λπ.), στις οποίες βρήκαμε διασκορπισμένες πληροφορίες σχετικά με τα διάφορα βραβεία που απονέμονται στην Ισπανία.

Στη συνέχεια θα προσπαθήσουμε να παρουσιάσουμε την κατάσταση των βραβείων σε βιβλιοθήκες και βιβλιοθηκονόμους στην Ισπανία. Για να διατηρήσουμε μία σειρά στην περιγραφή των εν λόγω βραβείων, θα ορίσουμε ως κριτήριο ταξινόμησης το είδος των ιδρυμάτων που τα χορηγούν. Κατά αυτόν τον τρόπο θα τα χωρίσουμε σε βραβεία που χορηγούνται από δημόσιους οργανισμούς, από επαγγελματικές ενώσεις και από άλλους οργανισμούς που σχετίζονται με τον τομέα του βιβλίου και των βιβλιοθηκών.

1. Βραβεία που χορηγούνται από δημόσιους οργανισμούς

Το Υπουργείο Πολιτισμού της Ισπανίας προκηρύσσει τον **Διαγωνισμό *María Moliner* για έργα που ενθαρρύνουν την ανάγνωση**¹ από το 1998 και έχει ως στόχο να δώσει κίνητρα για να αναπτυχθούν δράσεις που θα ενθαρρύνουν την ανάγνωση σε βιβλιοθήκες δήμων με λιγότερους από 50.000 κατοίκους και θα απευθύνονται σε όλες τις ομάδες της κοινότητας και κυρίως σε παιδιά και νέους. Το βραβείο

¹ <http://www.mcu.es/libro/MC/PFL/CampAnimacion/Presentacion.html>

συνίσταται στη χορήγηση βιβλίων που θα συμπληρώσουν τις συλλογές αυτών των βιβλιοθηκών. Ο διαγωνισμός πραγματοποιείται σε συνεργασία με την Ισπανική Ομοσπονδία Δήμων και Περιφερειών και από το 2002 με το Ίδρυμα *Coca Cola Juan Manuel Sainz de Vicuña*. Από φέτος θα χορηγείται και ένα χρηματικό βραβείο που στην τελευταία προκήρυξη ήταν 12.000 ευρώ για καθένα από τα καλύτερα έργα σε καθεμία από τις παρακάτω κατηγορίες: δήμοι με λιγότερους από 5.0000 κατοίκους, δήμοι μεταξύ 5.001 και 20.000 κατοίκων και δήμοι μεταξύ 20.001 και 50.000 κατοίκων.

Ο διαγωνισμός πραγματοποιείται κάθε χρόνο και από την έναρξή του έως το 2010 έχουν βραβευτεί 4.500 έργα που παρουσίασαν 2.427 βιβλιοθήκες. Συνολικά έχουν διανεμηθεί 1.431.700 τόμοι μεταξύ των βραβευμένων βιβλιοθηκών, που σημαίνει ότι εκτελέστηκε ένας προϋπολογισμός 6.868.484,74 ευρώ.

Το Υπουργείο Παιδείας της Ισπανίας οργανώνει κάθε χρόνο τον **Εθνικό Διαγωνισμό καλών πρακτικών για την καινοτομία και για έναν πιο δυναμικό ρόλο των σχολικών βιβλιοθηκών**. Το υπουργείο αναγνωρίζει πόσο σημαντικό είναι να αποκτούν τα παιδιά και οι νέοι δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να διαχειρίζονται τις νέες ανάγκες της κοινωνίας της πληροφορίας και πόσο σημαντική είναι η σχολική βιβλιοθήκη σε αυτή τη διαδικασία, ως εκπαιδευτικό μέσο, ως φορέας κατάρτισης και ως εργαλείο κοινωνικής αντιστάθμισης. Σκοπός αυτός του διαγωνισμού είναι να βραβευτούν οι προσπάθειες των σχολικών βιβλιοθηκών που ξεχώρισαν ως προς την καινοτομία και την ικανότητά τους να αποκτήσουν έναν πιο δυναμικό ρόλο σε σχέση με κάποιες από αυτές τις πρακτικές και που κατάφεραν να συνεισφέρουν στη διάδοση αυτών των καλών πρακτικών σε άλλα εκπαιδευτικά κέντρα. Στην τελευταία προκήρυξη ορίστηκε ένα βραβείο των 15.000 ευρώ, 3 βραβεία για τη δεύτερη κατηγορία των 10.000 ευρώ και 5 βραβεία για την τρίτη κατηγορία των 7.000 για καθεμία από τις τρεις κατηγορίες που ορίζονται.

Το Υπουργείο Παιδείας της Ισπανίας απονέμει κάθε χρόνο το **Εθνικό Βραβείο για την Προώθηση της Ανάγνωσης**². Το βραβείο χορηγείται από το 1994 και με αυτό βραβεύονται εκείνοι οι οργανισμοί ή φορείς που έχουν αναπτύξει ένα ξεχωριστό έργο για την προώθηση της ανάγνωσης. Μεταξύ των βραβευμένων βρίσκουμε περιοδικά και ένθετα εφημερίδων πολιτιστικού περιεχομένου, προγράμματα στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση που έχουν σχέση με τον πολιτισμό, εκθέσεις και διοργανώσεις που σχετίζονται με τα βιβλία κ.λπ., αλλά μέχρι στιγμής καμία βιβλιοθήκη. Σε κάθε περίπτωση, επιλέξαμε να διατηρήσουμε αυτό το βραβείο σε αυτή την κατηγορία γιατί πιστεύουμε ότι, λόγω της φύσης του βραβείου, είναι πιθανόν να απονεμηθεί στο μέλλον σε κάποια βιβλιοθήκη και όχι αδικώς, καθώς σε κάποια βραβεία με παρόμοια χαρακτηριστικά που χορηγήθηκαν σε κάποια αυτόνομη περιφέρεια, βρίσκουμε βιβλιοθήκες μεταξύ των βραβευμένων.

Η πολιτική οργάνωση της Ισπανίας ορίζει ένα υψηλό επίπεδο αποκέντρωσης στη διαχείριση κάποιων αρμοδιοτήτων (μεταξύ των οποίων ο πολιτισμός και η εκπαίδευση) οι οποίες μεταβιβάστηκαν στις διάφορες Αυτόνομες Περιφέρειες που αποτελούν το ισπανικό κράτος. Αυτή η κατάσταση βοήθησε καθεμία από αυτές τις

² <http://www.mcu.es/premios/nacionales/FomentoLecturaPresentacion.html>

Περιφέρειες να δημιουργήσει τις δικές της διοικητικές δομές για τη διαχείριση αυτών των αρμοδιοτήτων. Κάποια από τα διοικητικά τμήματα (*Consejerías*) για θέματα εκπαίδευσης και/ή πολιτισμού αυτών των περιφερειών έχουν θεσπίσει, για τη δική τους επικράτεια, τη χορήγηση βραβείων που έχουν στην ουσία τα ίδια χαρακτηριστικά με τα προαναφερθέντα. Κάποια από αυτά είναι:

- στην Ανδαλουσία, το *Ανδαλουσιανό Κέντρο Γραμμάτων του Διοικητικού Τμήματος για τον Πολιτισμό* προκηρύσσει το **Βραβείο για την προώθηση της ανάγνωσης**,
- στην Extremadura, το *Διοικητικό Τμήμα για τον Πολιτισμό και τον Τουρισμό* προκηρύσσει τα **Βραβεία για την προώθηση της ανάγνωσης**, στα οποία συμπεριλαμβάνονται δύο συγκεκριμένες κατηγορίες για τις σχολικές και δημόσιες βιβλιοθήκες,
- στη Murcia το *Διοικητικό Τμήμα για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό* προκηρύσσει τα **Βραβεία για την ενθάρρυνση της ανάγνωσης για κέντρα και μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης**,
- στην Castilla- León το *Διοικητικό Τμήμα για την Εκπαίδευση* προκηρύσσει τα **Βραβεία για την προώθηση της ανάγνωσης**,
- στη La Rioja, το *Διοικητικό Τμήμα για την Εκπαίδευση, τον Πολιτισμό και τον Αθλητισμό* προκηρύσσει τα **Βραβεία για την προώθηση της ανάγνωσης μέσω της χρήσης της σχολικής βιβλιοθήκης**,
- στη Navarra το *Τμήμα για την Εκπαίδευση* προκηρύσσει **Βραβεία για την προώθηση της ανάγνωσης και τη χρήση της σχολικής βιβλιοθήκης**.

2. Βραβεία που χορηγούνται από επαγγελματικές ενώσεις

Η Ισπανία διαθέτει ένα σημαντικό αριθμό επαγγελματικών ενώσεων³. Αυτό το γεγονός οφείλεται, από τη μια πλευρά, στην τάση να δημιουργούνται ενώσεις μέσα σε ένα συγκεκριμένο εδαφικό πλαίσιο και, από την άλλη πλευρά, στην τάση να δημιουργούνται ενώσεις σύμφωνα με την ίδια την φύση των βιβλιοθηκών. Κάποιες από αυτές προκηρύσσουν τα δικά τους βραβεία.

Μεταξύ των βραβείων που χορηγούνται από τις επαγγελματικές ενώσεις, που περιορίζουν τις δραστηριότητες τους στα γεωγραφικά τους όρια, μπορούμε να ξεχωρίσουμε:

Η *Ανδαλουσιανή Ένωση Επαγγελματιών της Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης (AAPID)*⁴ προκηρύσσει ετησίως το **Βραβείο Τεκμηρίωσης Andalucía**. Το βραβείο περιλαμβάνει διάφορες κατηγορίες: Δημόσια Πρωτοβουλία, Επιχειρηματική Πρωτοβουλία, Έρευνα, Επαγγελματική Σταδιοδρομία, Εκδοτική δραστηριότητα, Διάδοση της Κληρονομιάς Τεκμηρίων, Τεκμηριωτής. Στην **τέταρτη** έκδοσή του θα ληφθεί η τελική απόφαση στις

³ Με αφορμή το 6^ο Διεθνές Συνέδριο με τίτλο **Πολιτικές των Βιβλιοθηκών: Από το τοπικό στο εθνικό**, που οργανώθηκε από την **Επιτροπή για τη Στήριξη των Βιβλιοθηκών** το 2009 μας δόθηκε η ευκαιρία να έχουμε μια γενική εικόνα των ενώσεων στην Ισπανία με την ομιλία *Πολιτικές των βιβλιοθηκών και επαγγελματίες της πληροφόρησης στην Ισπανία* του José Antonio Merlo.

⁴ <http://www.aapid.org>

4 Απριλίου του 2011 συμπιπτοντας με τον εορτασμό του 6^{ου} Φόρουμ Ειδικών στην Πληροφόρηση και Τεκμηρίωση της Ανδαλουσίας.

Η Ένωση Βιβλιοθηκονόμων της Βαλένθια⁵ προκηρύσσει αρκετά βραβεία κάθε χρόνο. Μεταξύ των βραβείων για βιβλιοθήκες και βιβλιοθηκονόμους βρίσκεται το **Βραβείο στον Βιβλιοθηκονόμο της Χρονιάς**, που απονέμεται σε έναν επαγγελματία του τομέα των βιβλιοθηκών και το **Τιμητικό Βραβείο της Ένωσης**, που απονέμεται σε ένα άτομο ή οργανισμό που ξεχωρίζει για την υπεράσπιση και προώθηση της δημόσιας βιβλιοθήκης ή της ανάγνωσης.

Ο Επίσημος Σύλλογος Βιβλιοθηκονόμων-Τεκμηριωτών της Καταλονίας⁶, προκηρύσσει κάθε δύο χρόνια ένα βραβείο στην καλύτερη ακαδημαϊκή εργασία που πραγματοποιήθηκε από φοιτητές Βιβλιοθηκονομίας και Τεκμηρίωσης, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι σε καταλανικά πανεπιστήμια που προσφέρουν αυτές τις σπουδές. Χορηγήθηκαν το 2006 και το 2008 συμπιπτοντας με το Συνέδριο της Καταλονίας για την Πληροφόρηση και Τεκμηρίωση. Στην τελευταία έκδοση αυτού του συνεδρίου δεν προκηρύχθηκε αυτό το βραβείο.

Από το 2007 η Ομάδα Εργασίας παιδικών και νεανικών Βιβλιοθηκών αυτού του Συλλόγου απονέμει το **Βραβείο Carme Romaní**. Το βραβείο αυτό αναγνωρίζει εκείνα τα άτομα, οργανισμούς και πρωτοβουλίες που πραγματοποιούν ένα αξιόλογο έργο στον τομέα της παιδικής και νεανικής λογοτεχνίας και των υπηρεσιών των βιβλιοθηκών για τους πιο νέους.

Μεταξύ των ενώσεων που ασχολούνται με ένα συγκεκριμένο επαγγελματικό τομέα και που χορηγούν βραβεία σε βιβλιοθήκες και βιβλιοθηκονόμους στην Ισπανία μπορούμε να ξεχωρίσουμε δύο από αυτές.

Η Ένωση Επαγγελματιών Κινητών Βιβλιοθηκών (ACLEBIM)⁷ προκηρύσσει από το 2007 τα ετήσια **Βραβεία ACLEBIM κινητών βιβλιοθηκών**. Η απονομή των βραβείων συμπίπτει με την πραγματοποίηση των ετήσιων συνεδρίων που οργανώνει η Ένωση. Τα βραβεία απονέμονται σε δύο κατηγορίες, σε πρόσωπα και οργανισμούς.

Η Ένωση Βιβλιοθηκονόμων της Εκκλησίας στην Ισπανία (ABIE)⁸ προκηρύσσει τον **Διαγωνισμό Ignacio Larramendi για καλές πρακτικές των βιβλιοθηκών**. Στον διαγωνισμό μπορούν να συμμετέχουν εκκλησιαστικές βιβλιοθήκες και απονέμει ένα χρηματικό ποσό των 6.000 ευρώ. Φέτος λαμβάνει χώρα η δεύτερη έκδοσή του.

Η Ισπανική Εταιρεία Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης (SEDIC)⁹ είναι μία ένωση με εθνικό χαρακτήρα που χορηγεί κάθε χρόνο το **Εθνικό Βραβείο SEDIC στην Ποιότητα και Καινοτομία**. Η προκήρυξη αυτού του βραβείου είναι διαφορετική κάθε χρόνο έτσι ώστε κάθε φορά να αφιερώνεται σε ένα διαφορετικό τομέα δραστηριοτήτων. Στις 5 προκηρύξεις του έως το 2010 οι τομείς που έχουν βραβευτεί αντιστοίχως είναι:

⁵ <http://www.bibliotecaris.org/jombib/index.php>

⁶ <http://www.cobdc.org>

⁷ <http://www.bibliobuses.com>

⁸ <http://www.abie.es>

⁹ <http://www.sedic.es>

Βιβλιοθήκες, κέντρα τεκμηρίωσης και αρχεία μουσείων τέχνης, Κέντρα τεκμηρίωσης, βιβλιοθήκες και αρχεία μέσω ενήμερωσης, αγροτικές βιβλιοθήκες, Συλλογές φωτογραφιών σε αρχεία, βιβλιοθήκες και κέντρα τεκμηρίωσης και στην τελευταία έκδοσή του Υπηρεσίες πληροφόρησης μικροεπιχειρήσεων και μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

3. Βραβεία που χορηγούνται από οργανισμούς που σχετίζονται με τον τομέα του βιβλίου και των βιβλιοθηκών

Η Ομοσπονδία Σωματείων Εκδοτών Ισπανίας¹⁰ προκηρύσσει το **Βραβείο στην καλύτερη πρωτοβουλία για την προώθηση της ανάγνωσης σε βιβλιοθήκες που είναι ανοιχτές στο κοινό**. Τα τελευταία 8 χρόνια αυτή η Ομοσπονδία προκηρύσσει αυτό το βραβείο, αναγνωρίζοντας το έργο που επιτελούν οι βιβλιοθήκες για την ανάπτυξη της συνήθειας της ανάγνωσης και για την προώθηση της ανάγνωσης ως μιάς πολιτισμικής, θετικής, χρήσιμης και ευχάριστης δραστηριότητας. Το βραβείο χορηγείται τακτικά στην Έκθεση *LIBER*.

Η Ομοσπονδία Βιβλιοπωλών της Γαλικίας¹¹ προκηρύσσει κάθε χρόνο τα **Βραβεία *Irmandade do libro***. Μεταξύ των διάφορων κατηγοριών του εν λόγω βραβείου αναγνωρίζεται επίσης εκείνη για την προώθηση της ανάγνωσης.

Εδώ καταγράψαμε τα βραβεία που προορίζονται για πρόσωπα και οργανισμούς που ασχολούνται με τον τομέα της βιβλιοθηκονομίας και τεκμηρίωσης στην Ισπανία. Αναμφισβήτητα υπάρχουν και άλλα, αλλά θεωρούμε ότι αυτά που παρουσιάσαμε είναι αρκετά σημαντικά για να περιγράψουν αυτόν τον τομέα στην Ισπανία. Τέλος, το μόνο που απομένει είναι να συγχαρούμε τους εαυτούς μας για την ύπαρξη αυτών των βραβείων που, όπως λέγαμε αρχικά, είναι μεγάλης σημασίας για το επάγγελμα, και, φυσικά, να συγχαρούμε όλους τους συναδέλφους που κάποια στιγμή τους απονεμήθηκαν κάποια από αυτά.

¹⁰ <http://www.federacioneditores.org>

¹¹ <http://www.librarias.org>